

آزمودن مدل طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی

خالد اصلانی^۱

استادیار گروه مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

آذر صمدی فرد

کارشناس ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز

منصور سودانی

دانشیار گروه مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

پذیرش: ۹۳/۹/۱۹

دریافت: ۹۳/۴/۲۷

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف آزمودن مدل طرحواره ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی در کارمندان ادارات دولتی شهر اهواز انجام گرفته است.

روش: ۳۰۰ نفر از میان کارمندان ادارات دولتی شهر اهواز با روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ، پرسشنامه شیوه‌های رفتاری فارمن و وهنر، پرسشنامه افسردگی بک و رضایت زناشویی بودند و ارزیابی مدل فرضی با استفاده از روش تحلیل مسیر و با استفاده از نرم افزار AMOS/16 انجام گرفت. مسیرهای غیرمستقیم به وسیله آزمون بوت استراپ مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان دادند که ضرایب مسیر طرحواره ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد با سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی به صورت مثبت معنادار بود و ضرایب مسیر سبک دلبستگی ناایمن با رضایت زناشویی و افسردگی با رضایت

1. Kh.aslani@scu.ac.ir

زناشویی به صورت منفی معنادار بودند. بین طرحواره ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی رابطه معناداری مشاهده نشد. ضرایب غیرمستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی معنادار بودند

نتیجه‌گیری: بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی می‌توانند میانجی رابطه طرحواره ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی باشند

واژگان کلیدی: حوزه‌ی بریدگی و طرد، سبک دلبستگی ناایمن، افسردگی، رضایت زناشویی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی، عقلانی و عاطفی است و داشتن آگاهی از نیازهای زیستی، روانی و شناخت چگونگی ارضاء آنها و مجهز شدن به تکنیک‌های شناخت تمایلات زیستی و روانی ضرورتی انکار ناپذیر می‌باشد (عدالتی و رذوان^۱، ۲۰۱۰). هر چه از عمر خانواده‌های گسترده می‌گذرد و تبلور خانواده‌ی هسته‌ای در جامعه بیشتر می‌شود، اهمیت روابط بین اعضای خانواده به ویژه زن و شوهر، به عنوان ارکان اصلی خانواده واضح‌تر می‌گردد (مردانی حموله و حیدری، ۱۳۸۹). رضایت‌مندی زناشویی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های رضایت از زندگی است که بر میزان سلامت روانی، میزان رضایت از زندگی و حتی بر میزان درآمد، موفقیت تحصیلی و رضایت از شغل زوجین تأثیر می‌گذارد (احمدی، آزاد مرزآبادی و ملازمانی^۲، ۲۰۰۵). اسپرچر، ونزل و هاروی^۳ (۲۰۰۸) معتقد اند رضایت زناشویی، ارزیابی هیجانی- شناختی و ذهنی است که یک فرد از رابطه‌ی زناشویی‌اش دارد. کاپلان و مادوکس^۴ (۲۰۰۲) بیان می‌کنند که رضایت زناشویی یک تجربه‌ی شخصی در ازدواج است که تنها توسط خود فرد در پاسخ به میزان لذت رابطه‌ی زناشویی قابل ارزیابی است آنها باور دارند که رضایت زناشویی به انتظارات افراد بستگی دارد. طرحواره‌های ناسازگار اولیه به ریشه اعتقادات منفی عمیق در مورد خود دیگران و جهان اشاره دارند که ممکن است در طی سال‌های اول زندگی پرورش یافته باشد (ویرژیل، گرین، سیسمور و مایرز^۵، ۲۰۱۱). یانگ معتقد است که طرحواره‌ها به دلیل ارضا نشدن نیازهای هیجانی اساسی دوران کودکی به وجود می‌آیند که این نیازها عبارتند از: دل‌بستگی ایمن به دیگران، خودگردانی، کفایت و هویت، آزادی در بیان نیازها و هیجان‌های سالم، خودانگیختگی و تفریح، محدودیت‌های واقع‌بینانه و خویشن‌داری (یانگ، و همکاران، ۲۰۰۳، ترجمه حمیدپور و اندوز، ۱۳۸۶). اندوز و حمیدپور

1. Edalate, & Redzuan
2. Ahmadi, Azad Marzabady, & Molla Zamany
3. Sperecher, Wenzel, & Harvey
4. Kaplan, & Maddux
5. Virgil Zeigler, Green, Sisemore & Myers

(۱۳۸۴) در تحقیقی به این نتیجه دست یافته‌اند که هر چه طرحواره‌ها ناسازگارتر باشد رضایت زناشویی کاهش می‌یابد و همچنین گزارش نمودند که سبک دلبستگی ایمن با طرحواره‌های ناسازگار ارتباط معناداری دارد.

یکی از عوامل بسیار مهم در رضایت زناشویی، سبک‌های دلبستگی^۱ زوج‌ها در بزرگسالی است (بانز^۲، ۲۰۰۴). سبک دلبستگی به طرحواره‌های زیستی و رفتاری اشاره دارد که چگونگی روابط نزدیک با دیگران را تعیین می‌کند (کارانتزاس، فینی و ویلکینسون^۳، ۲۰۱۰). دلبستگی پیوند عاطفی و هیجانی نسبتاً پایداری است که بین کودک و مادر و با افرادی که نوزاد در تعامل منظم و دائم با آن‌ها است، ایجاد می‌شود (پاپالیا^۴، ۲۰۰۲). نظریه‌ی دلبستگی ازدواج از اثر بالبی^۵ (۱۹۶۹) در مورد روابط بین نوزادان و مراقبان اولیه‌شان ناشی می‌شود. بالبی (۱۹۶۹) معتقد است که ماهیت این رابطه صمیمی اول، ماهیت روابط صمیمی یک فرد را در سرتاسر زندگی تعیین می‌کند. رفتارهای دلبستگی و پیامدهای آن در سراسر زندگی فعال باقی می‌مانند و به هیچ وجه به دوره‌ی کودکی محدود نمی‌شوند (سیمپسون، کولینز، ترن و هایدن^۶، ۲۰۰۷) و در بزرگسالی افکار، احساس‌ها و نگرش نسبت به رابطه‌ی دلبستگی، بدون شک می‌تواند بر نحوه‌ی رفتار تأثیر بگذارد (هانتسینگر و لوکن^۷، ۲۰۰۴). کوباک، راکسچل^۸ و هازن (۱۹۹۴) بیان کردند که نشانه‌های آشفتگی زناشویی نشانه‌ای از دلبستگی نایمن است. نارضایتی همسران اغلب از ترس‌های برخاسته از سبک دلبستگی آن‌ها نشأت می‌گیرد (ترس از رها شدن یا نبودن صمیمیت). از این رو همسران افراد نایمن، رضایت زناشویی پایین‌تری را گزارش می‌دهند. در عوض زوج‌های که هر دو ایمن هستند در مقایسه با زوج‌های که یکی یا هر دو نایمن هستند،

1. Attachment Styles
2. Banes
3. Karantzas, Feeny, & Wilkinson
4. Papalia
5. Bowlby
6. Simpson, Collins, Tran, & Hydon
7. Huntsinger, & Luecken
8. Kobak, & Ruckdeschel

سازگاری بهتری را گزارش می‌دهند (فینی^۱، ۱۹۹۴، لوسیر، سابورین و تارگتون^۲، ۱۹۹۷). بانز (۲۰۰۴) و اولیوریا و کاستا^۳ (۲۰۰۰) در پژوهشی بدین نتایج دست یافتند که دل‌بستگی ایمن، با افزایش رضایتمندی زناشویی و دل‌بستگی ناایمن با کاهش رضایتمندی زناشویی ارتباط دارد. فلاح چای، زارعی و نورمندی (۲۰۱۴) در پژوهشی نشان دادند که بین طرح‌واره ناسازگار طرد و بریدگی و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. دمیترسکو و روسو (۲۰۱۴) نشان دادند که سطوح طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توانستند سطوح رضایت زناشویی را پیش بینی کنند. همچنین پژوهش‌های متعددی افسردگی را یکی از عوامل مهم تأثیرگذار بر رضایت زناشویی معرفی کرده‌اند (زانگک، برودهید و روت^۴، ۱۹۹۳، به نقل از حسینی، ۱۳۹۱). بین مشکلات زناشویی، سطح تعارض‌های زناشویی، سازگاری زناشویی و نشانه‌های افسردگی رابطه وجود دارد (بیچ، فینچام و کتز^۵، ۱۹۹۸). افسردگی شایع‌ترین مشکل بهداشت روانی در میان زنان جهان است، با نرخ دو برابر مردان (سازمان بهداشت جهانی^۶، ۲۰۱۰). زوج‌هایی که یکی از آن‌ها افسرده است، غالباً ارتباط آشفته‌ای را تجربه می‌کنند. به علاوه، ازدواج‌های ناهماهنگ عامل خطری برای افسردگی است. در مقابل، رضایت زناشویی با کاهش خطر ابتلا به افسردگی همراه است (بیچ، اسمیت^۷ و فینچام، ۱۹۹۴). افراد افسرده سود ناچیزی از ازدواج دریافت می‌کنند چرا که افسردگی یکی از زوج‌ها روابط بین آن‌ها را خراب می‌کند (آدریان و کریستی^۸، ۲۰۰۷). گلان، فریدمن و میلر^۹ (۲۰۰۲) بیان کردند که بین روابط مختل شده و افسردگی زوجین همبستگی بالایی وجود دارد. پژوهش کامرا و کالویت (۲۰۱۲) نشان داد که طرح‌واره‌های اولیه ناسازگار نشانگان اضطراب و افسردگی را پیش بینی می‌کند. باتوجه به

1. Feeny
2. Lussier, Sabourin & Turgeon
3. Oliveira & Costa
4. Zung, Broadhead, & Roth
5. Beach, Fincham & Katz
6. World Health Organization
7. Smith
8. Adrianne, & Kristi
9. Gollan, Fridman, & Miller

پیشینه پژوهشی، هدف از انجام این پژوهش آزمودن مدل رابطه بین طرحواره ناسازگار اولیه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی، بود.

روش

این پژوهش همبستگی از نوع تحلیل مسیر است. جامعه آماری این پژوهش کلیه کارمندان زن و مرد متأهل اداره‌های دولتی شهر اهواز بود، که در سال ۱۳۹۲ در این شهر زندگی می‌کردند. در این مطالعه از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای استفاده شد. حجم نمونه ۳۰۰ نفر از کارمندان اداره‌های دولتی شهر اهواز بود. از بین تمامی ادارات شهرستان اهواز ۲۰ اداره انتخاب و از هر اداره ۱۵ نفر در چند واحد به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان به ترتیب ۳۶/۶ و ۸/۴ و مدت ازدواج نیز ۱۱/۵ و ۸/۳ بود.

ابزارهای پژوهش: ۱- فرم کوتاه پرسش‌نامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه: برای اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه طرد و بریدگی از پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه از پرسشنامه‌ای که یانگ (۲۰۰۵) استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ در جمعیت غیربالینی برای خرده مقیاس‌های این پرسشنامه بین ۰/۵ تا ۰/۸۲ به دست آمد. همچنین این پژوهش‌گران نشان دادند، پرسشنامه طرحواره یانگ با مقیاس‌های پریشانی روان‌شناختی و اختلالات شخصیت همبستگی بالایی دارد و بنابراین از روایی مطلوبی برخوردار است (اسمیت و همکاران، ۱۹۹۵، به نقل از لطفی، ۱۳۸۵). این پرسشنامه را در ایران آهی (۱۳۸۵) ترجمه و آماده اجرا کرده و همسانی درونی آن را برحسب آلفای کرونباخ در گروه مؤنث ۰/۹۷ و در گروه مذکر ۰/۹۸ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر برای سنجیدن طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد از ۲۵ سؤال اول پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ استفاده شد. در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی مقیاس طرحواره ناسازگار اولیه حوزه

بریدگی و طرد از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ در این پرسشنامه ۰/۸۷ به دست آمده است.

۲- پرسشنامه شیوه‌های رفتاری^۱: این پرسش‌نامه توسط فارمن و وهنر^۲ (۱۹۹۹) ساخته شد و دارای ۲۲ ماده می‌باشد. این مقیاس میزان موافقت آزمودنی‌ها با مجموعه‌هایی از حالت‌ها در مورد اینکه افراد چه سبک دلبستگی را ممکن است در روابط عاشقانه خود به کار بگیرند نشان می‌دهد فارمن، سیمون، شافر و بواچی^۳ (۲۰۰۲)، آلفای کرونباخ سه سبک دلبستگی را ۰/۸۵ گزارش داده‌اند. امان الهی، اصلانی، تشکر غوابش و نکویی (۱۳۹۱) برای بررسی پایایی این پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده کردند که برای سبک دلبستگی ایمن ۰/۶۴، سبک دلبستگی پریشان ۰/۵۴ و سبک دلبستگی گسسته ۰/۷۸ به دست آمد. در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی مقیاس دلبستگی عاشقانه ناایمن از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ در این پرسشنامه ۰/۷۹ به دست آمده است.

۳- پرسشنامه فرم کوتاه افسردگی بک^۴: پرسشنامه افسردگی بک که برای تسهیل اجرای سریع در موقعیت‌های بالینی و پژوهشی تدوین شده است، شامل ۱۳ ماده است که با نشانه‌های خاص افسردگی مرتبط می‌باشد. لایتوف و الیور^۵ (۱۹۸۵)، به نقل از رجبی، (۱۳۸۴) ضریب آلفای کرونباخ فرم کوتاه افسردگی بک را ۰/۸۷ و قابلیت بازآزمایی را به فاصله دو هفته ۰/۹۰ گزارش کردند. همچنین، رجبی (۱۳۸۴) به بررسی همسانی درونی و اعتبار ماده‌های فرم کوتاه این پرسشنامه در دانشجویان دانشگاه شهید چمران پرداخت. ضریب آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن برای کل پرسشنامه ۰/۸۹ و ۰/۸۲ و ضریب همبستگی بین فرم کوتاه و فرم ۲۱ سوالی پرسشنامه افسردگی بک ۰/۶۷ بودند. ضریب هماهنگی درونی تنصیف فرم کوتاه پرسشنامه

1. Behavioral Systems Questionnaire (BSQ)
2. Furman & Wehner
3. Simon, Shaffer & Bouchey
4. Beck Depression Inventory
5. Lightoff & Olever

افسردگی بک، بعد از اعمال فرمول تصحیح شده اسپیرمن- براون برای کل پرسشنامه را ۰/۸۲ به دست آورد و برای عاطفه منفی نسبت به خود (عامل اول) ۰/۸۲ و بی‌لذتی (عامل دوم) ۰/۷۶ محاسبه شدند. در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی مقیاس افسردگی فرم کوتاه بک از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ در این پرسشنامه ۰/۸۹ به دست آمده است.

۴- مقیاس فرم کوتاه رضایت زناشویی: مقیاس فرم کوتاه رضایت زناشویی (محرابیان، ۲۰۰۵، به نقل از رجبی، ۱۳۸۸) برای ارزیابی و شناسایی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا و شناسایی زمینه‌های قوت و پرباری رضایت زناشویی ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۱۳ ماده می‌باشد ماده‌های این مقیاس به صورت لیکرت در یک طیف پنج گزینه‌ای (کاملاً موافقم = ۵، موافقم = ۴، نه موافقم، نه مخالف = ۳، مخالفم = ۲، کاملاً مخالفم = ۱) درجه‌بندی می‌شود که تعدادی از ماده‌ها به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. رجبی (۱۳۸۸) ضرایب آلفای کرونباخ برای مردان ۰/۸۴ و برای زنان ۰/۸۱ ($p < 0.001$) و ضرایب آلفای کرونباخ کل نمونه را ۰/۹۰، برای زنان ۰/۹۱ و برای مردان ۰/۸۹ به دست آورد. در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی مقیاس رضایت زناشویی از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ در این پرسشنامه ۰/۸۹ به دست آمده است.

یافته‌ها

جدول ۱ ضرایب همبستگی و میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۱. ضرایب همبستگی بین متغیرهای ملاک و پیش بین مورد مطالعه

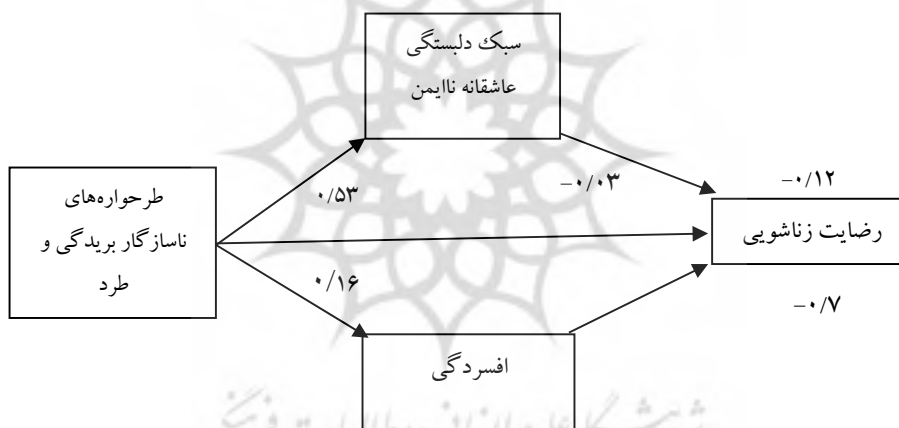
متغیرها	دلبستگی ناایمن	افسردگی	رضایت زناشویی	میانگین (انحراف معیار)
طرحواره ناسازگار بریدگی و طرد	۰/۳۹۵	۰/۵۰۱	-۰/۳۵۹	(۱۶/۵۱) ۴۹/۸۷
دلبستگی ناایمن	-	۰/۱۶۳	-۰/۳۵۶	(۲۲/۰۱) ۵۴/۵۵
افسردگی	-	-	-۰/۴۶۷	(۵/۳۷) ۴/۰۷
رضایت زناشویی	-	-	-	(۹/۵۰) ۵۰/۶۶

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، ضرایب همبستگی بین طرحواره‌های ناسازگار حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی $-۰/۳۵۹$ ($p < ۰/۰۱$)، دلبستگی ناایمن با رضایت زناشویی $-۰/۳۵۶$ ($p < ۰/۰۱$)، افسردگی با رضایت زناشویی $-۰/۴۶۷$ ($p < ۰/۰۱$)، طرحواره‌های ناسازگار حوزه بریدگی و طرد با دلبستگی ناایمن $۰/۳۹۵$ ($P < ۰/۰۱$)، طرحواره‌های ناسازگار حوزه بریدگی و طرد با افسردگی $۰/۵۰۱$ ($p < ۰/۰۱$)، بین دلبستگی ناایمن و افسردگی $۰/۱۶۳$ ($p < ۰/۰۱$) می‌باشد.

جدول ۲. ضرایب مستقیم استاندارد و غیراستاندارد مدل فرضی رضایت زناشویی

مسیرها	ضرایب استاندارد B	ضرایب غیر استاندارد B	خطای استاندارد S.E	نسبت بحرانی C.R	سطح معنی‌داری P
طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد به دلبستگی ناایمن	۰/۳۹۵	۰/۵۲۷	۰/۰۷۱	۷/۴۳	۰/۰۰۱
طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد به افسردگی	۰/۵۰۱	۰/۱۶۳	۰/۰۱۶	۱۰/۰۲	۰/۰۰۱
طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد به رضایت زناشویی	-۰/۰۵۴	-۰/۰۳۱	۰/۰۳۴	-۰/۹۰۷	۰/۳۶۴
دلبستگی ناایمن به رضایت زناشویی	-۰/۲۶۹	-۰/۱۱۷	۰/۰۲۳	-۵/۱۲	۰/۰۰۱
افسردگی به رضایت زناشویی	-۰/۳۹۴	-۰/۷۰۰	۰/۰۹۹	-۷/۰۸	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، ضرایب استاندارد و غیراستاندارد مسیر مستقیم مدل فرضی از طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به دل‌بستگی ناایمن ($\beta=0/395$ ، $B=0/527$ ، $P<0/001$) معنی دار شده است. از مسیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به افسردگی ($\beta=0/501$ ، $B=0/163$ ، $p<0/001$) معنی دار شده است. از دل‌بستگی ناایمن به رضایت زناشویی ($\beta=-0/269$ ، $B=-0/117$ ، $p<0/001$) و از افسردگی به رضایت زناشویی ($\beta=-0/394$ ، $B=-0/700$ ، $p<0/001$) معنی دار هستند. اما ضرایب مسیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به رضایت زناشویی ($\beta=-0/054$ ، $B=-0/034$ ، $p=0/364$) معنی دار نیستند.

شکل ۱. مدل فرضی طرحواره‌های ناسازگار اولیه‌ی حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دل‌بستگی ناایمن و افسردگی

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس میزان طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد با میانجی‌گری متغیرهای سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی

مدل	χ^2	Df	(χ^2/df)	P	GFI	CFI	NFI	RMSEA
مدل فرضی	۰/۵۸۶	۱	۰/۵۸۶	۰/۴۴۴	۰/۹۹۹	۱/۰۰۰	۰/۹۹۸	۰/۰۰۰

بر اساس اطلاعات جدول ۳. مجذور خی (خی دو) مدل فرضی با یک درجه آزادی برابر با ۰/۵۸۶ به دست آمده است. این شاخص در سطح آماری $P < ۰/۴۴۴$ معنی دار نیست. اما این شاخص نسبت به حجم نمونه حساس است و به عنوان یک شاخص تقریبی به حساب می‌آید. شاخصهای دیگر از جمله شاخص برازش (GFI=۰/۹۹۹)، شاخص برازندگی بهنجار شده (NFI=۰/۹۹۸) و شاخص برازندگی مقایسه‌ای (CFI=۱/۰۰۰) همگی بالاتر از مقدار ۰/۹۰ و نزدیک به ۱ هستند که حاکی از برازندگی مدل فرضی هستند. همچنین شاخص جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) ۰/۰۰۰ است که میزان خطای بسیار پایین قابل قبول مدل را ارائه می‌دهد.

جدول ۴. ضرایب غیرمستقیم مسیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی

مسیرها	ضریب استاندارد β	سطح معنی‌داری P	فاصله اطمینان	
			حد بالا	حد پایین
طرحواره‌ی ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی-گری مجموع متغیرهای سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی	۰/۰۳۰۵	۰/۰۰۱	-۰/۱۲۲۰	-۰/۲۴۴۰
طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری افسردگی	۰/۰۱۹۲	۰/۰۰۱	-۰/۰۷۷۶	-۰/۱۶۳۷
طرحواره ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن	۰/۰۲۱۲	۰/۰۰۱	-۰/۰۳۲۹	-۰/۱۱۰۰

براساس اطلاعات جدول ۴. ضریب استاندارد و سطح معنی‌داری مسیر غیرمستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به رضایت زناشویی از طریق متغیر افسردگی ($P=۰/۰۰۱$ ، $\beta=۰/۰۱۹۲$)، و حد پایین فاصله اطمینان $-۰/۱۶۳۷$ و حد بالای آن $-۰/۰۷۷۶$ می‌باشد، به این دلیل که صفر مابین حد بالا و حد پایین قرار ندارد، این مسیر معنی‌دار می‌باشد. مسیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن ($P=۰/۰۰۱$ ، $\beta=۰/۰۲۱۲$) و حد پایین فاصله اطمینان $-۰/۱۱۰۰$ و حد بالای $-۰/۰۳۲۹$ ، صفر بین حد پایین و حد بالا قرار نگرفته و این مسیر معنی‌دار می‌باشد. مسیر طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد به رضایت زناشویی با میانجی‌گری مجموع متغیرهای سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی ($P=۰/۰۰۱$ ، $\beta=۰/۰۳۰۵$) و حد پایین فاصله‌ی اطمینان $-۰/۲۴۴۰$ و حد بالای $-۰/۱۲۲۰$ ، قرار نگرفتن صفر در این فاصله‌ی اطمینان حاکی از معنی‌داری این مسیر غیرمستقیم است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف آزمایش مدل طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن و افسردگی صورت گرفته است. نتایج نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش اندوز و حمیدپور (۱۳۸۴)، یوسفی و همکاران (۱۳۸۹)، رفیعی، حاتمی و فروغی (۱۳۹۰)، سیسرو، نلسون و گیلی (۲۰۰۴)، پلاتز، مایسون و تاپسون (۲۰۰۵) همخوان است. یانگ و همکاران (۱۹۹۹) بر این باورند که طرحواره‌ها به دلیل ارضاء نشدن نیازهای هیجانی اساسی دلبستگی ایمن به دیگران مانند نیاز به امنیت، بیان نیازها و هیجان‌های سالم، خودانگیختگی و تفریح و محدودیت واقع بینانه و خویشتن داری در دوران کودکی به وجود آمده‌اند (یانگ، ۱۹۹۹، ترجمه صاحبی و حمیدپور، ۱۳۸۴). طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک دلبستگی دارای هم‌پوشانی و نقطه تعامل می‌باشند و یکی از پنج نیاز اساسی که یانگ و همکاران (۱۹۹۹-۱۹۹۰) به آن اشاره کرده‌اند نیاز به دلبستگی ایمن در فرد می‌باشد. و با توجه به اینکه افراد دارای طرحواره‌های طرد و بریدگی در خانواده‌هایی بی‌عاطفه، سرد، مضایقه‌گر، منزوی، تندخو، غیر قابل پیش‌بینی و بد رفتار رشد می‌کنند، و انتظار آن‌ها بر این است که نیازشان به امنیت، ثبات، محبت، همدلی، پذیرش و احترام به شیوه‌ی قابل پیش‌بینی ارضاء نخواهد شد (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳، ترجمه حمیدپور و اندوز، ۱۳۸۶). این افراد نمی‌توانند سبک دلبستگی ایمنی داشته باشند و سبک دلبستگی غالب این افراد ناایمن می‌باشد. نتایج نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار حوزه بریدگی و طرد و افسردگی رابطه مثبت وجود دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش شهامت (۱۳۸۹)، طباطبایی برزکی، سهرابی و کریمی زراچی (۱۳۹۰)، کالویت، استوایز، لویز و رویز (۲۰۰۵)، هالورسن، ونگ، ایسمن و واترلو (۲۰۱۰) و هماهنگ بود. یانگ (۱۹۹۹-۱۹۹۰)، به نقل از یانگ و همکاران (۲۰۰۳) معتقد است برخی از طرحواره‌ها به ویژه آن‌ها که عمدتاً در نتیجه تجارب ناگوار دوران کودکی شکل می‌گیرند ممکن است هسته اختلال شخصیت، مشکلات منش شناختی خفیف‌تر و بسیاری از

اختلالات مزمن محور یک قرار گیرند. طرحواره‌ها و راه‌های ناکارآمدی که بیماران از طریق آن‌ها یاد می‌گیرند با دیگران کنار بیایند اغلب زیر بنای نشانه‌های مزمن اختلالاتی مثل افسردگی به شمار می‌روند. نتایج نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود ندارد. و این یافته‌های با پژوهش اندوز و حمیدپور (۱۳۸۴)، کلیفتون (۱۹۹۵) همخوان نمی‌باشد. سؤال پژوهش حاضر این است که آیا طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد به طور مستقیم بر رضایت زناشویی تأثیر می‌گذارد یا اینکه به طور غیرمستقیم و از طریق تأثیر واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی ناایمن و افسردگی بر رضایت زناشویی تأثیر دارد. یافته‌های پژوهش حاضر این نکته را تأیید کرد که تأثیر طرحواره‌ی ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی ناایمن و افسردگی می‌باشد و نه به صورت مستقیم. در واقع در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بزرگسالی دلبستگی ایمن فرد را به مخاطره می‌اندازد (سیسرو و همکاران، ۲۰۰۴). و رفتارهای دلبستگی و پیام‌های آن در سراسر زندگی فعال باقی می‌مانند (سیمپسون و همکاران، ۲۰۰۷). و در بزرگسالی افکار، احساس‌ها و نگرش‌ها نسبت به رابطه‌ی دلبستگی، بدون شک می‌تواند بر نحوه‌ی رفتار تأثیر بگذارد (هانتسینگر و لوکن، ۲۰۰۴). و از سوی دیگر با توجه به اینکه در مطالعات متعدد و همچنین مطالعه اخیر رابطه بین طرحواره‌ی ناسازگار بریدگی و طرد و افسردگی تأیید شده است. و افسردگی به دلیل ماهیت و نشانه‌هایش باعث اختلال در زندگی فرد و در نهایت در زندگی زناشویی می‌شود (شورکی، ۱۳۸۹). در نتیجه می‌توان گفت طرحواره‌ی ناسازگار بریدگی و طرد تأثیر مستقیم در رضایت زناشویی ندارد و تأثیر آن از طریق سبک‌های دلبستگی ناایمن و افسردگی می‌باشد. نتایج نشان داد که بین سبک دلبستگی ناایمن و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. این یافته با یافته‌های به دست آمده از پژوهش عیدی و خانجانی (۱۳۸۵)، حمیدی (۱۳۸۶)، دیباجی فروشانی، امامی پور و محمودی (۱۳۸۸)، حافظی و جامعی‌نژاد (۱۳۸۹)، مردانی حموله و حیدری (۱۳۸۹)، لوسیر و همکاران (۱۹۹۷)، فینی (۱۹۹۹)، اولیوریا و کاستا (۲۰۰۰)، بانز (۲۰۰۴) مبنی بر اینکه

بین سبک دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی رابطه‌ی مثبت معنی‌دار و بین سبک دلبستگی ناایمن با رضایت زناشویی رابطه‌ی منفی معنادار وجود دارد، همسو می‌باشد. این طور می‌توان بیان کرد که ویژگی‌های بهنجار و نابهنجار روابط بین شخصی به گونه‌ای عمیق از سبک دلبستگی اشخاص تأثیر می‌پذیرد (فینی، ۱۹۹۹). هازن و شیور (۱۹۹۴) بیان کردند که نوع دلبستگی کودکی در ایجاد نوع رابطه‌ی رمانتیک دوره‌ی بزرگسالی تأثیرگذار است. هر یک از زوجین دارای سبک دلبستگی غیرایمن، نسبت به همسرانشان بی‌اعتماد هستند و سطوح پایینی از همبستگی و اتکای متقابل را نشان می‌دهند، در تعهد مشکل دارند و سطوح پایینی از رضایتمندی روابط را گزارش می‌کنند (مردانی حموله وحیدری، ۱۳۸۹). و همچنین این نکته که متون مختلف نظریه‌ی دلبستگی را تنها یک نظریه‌ی تحول کودک نمی‌دانند، بلکه از آن به عنوان نظریه تحول در فراخنای زندگی نام می‌برند، می‌توان نکته مثبتی در تبیین ما باشد. نتایج نشان داد که بین افسردگی و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. پژوهش کیانی، حیدرزاده، سرگلزایی و بهنام (۱۳۸۸)، بیچ و همکاران (۱۹۹۸)، اندرسون، بیچ و کاسلو (۱۹۹۹)، ویسمن (۲۰۰۱)، آدریان و کریستی (۲۰۰۷) مبنی بر اینکه بین میزان افسردگی و رضایت زناشویی رابطه‌ی معنادار منفی وجود دارد، همسو می‌باشد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که زوج‌هایی که یکی از آن‌ها افسرده است، غالباً ارتباط آشفته‌ای را تجربه می‌کنند (فادن، ۱۹۸۹، به نقل از حسینی، ۱۳۹۱). افراد افسرده سود ناچیزی را از ازدواج دریافت می‌کنند زیرا افسردگی یکی از زوج‌ها روابط بین آن‌ها را خراب می‌کند و ارتباط‌های مخرب یا تعامل‌های منفی بین آن‌ها منجر به بروز تعارض و کشمکش در رابطه‌ی زناشویی می‌شود و با بروز این تعارض و کشمکش، رضایت زناشویی شدیداً کاهش می‌یابد (حسینی، ۱۳۹۰).

نتایج نشان داد که طرحواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری سبک دلبستگی ناایمن رابطه منفی معناداری وجود دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که با توجه به ارتباط تنگاتنگ بین طرحواره‌های حوزه‌ی بریدگی و طرد

و سبک‌های دلبستگی ناایمن که هر دو ریشه در ارتباط‌ها و تعاملات منفی دوران اولیه عمر فرد دارند، و با توجه به اینکه طرح‌واره‌های فرد مقاوم به تغییر هستند و همچنین مدل کار درونی سبک دلبستگی فرد در سراسر زندگی وی گسترش می‌یابد. و اینکه روابط نزدیک و صمیمانه فرد در بزرگسالی و تمام طول زندگی از سبک زندگی فرد تأثیر می‌پذیرد، و توجه به این مورد که سبک‌های دلبستگی ناایمن قویاً می‌توانند رضایت زناشویی افراد را به مخاطره اندازند. می‌توان گفت که سبک‌های دلبستگی ناایمن به خوبی می‌توانند رابطه منفی بین طحرواره‌ی ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی را واسطه شوند. نتایج نشان داد که بین طحرواره‌های ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری افسردگی رابطه وجود دارد. می‌توان این‌طور بیان کرد که با توجه به پیشینه پژوهش، طحرواره‌های ناسازگار اولیه مخصوصاً طحرواره‌های حوزه‌ی بریدگی و طرد ممکن است باعث اختلالات شناختی و افسردگی در افراد گردند. طحرواره‌های ناسازگار اولیه یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم افسردگی می‌باشد (هالورسن و همکاران، ۲۰۱۰). یانگ (۱۹۹۰-۱۹۹۹) معتقد است برخی از طحرواره‌ها به ویژه آن‌ها که عمدتاً در نتیجه‌ی تجارب منفی دوران کودکی شکل می‌گیرد، ممکن است هسته‌ی اصلی اختلالات شخصیت، مشکلات منش شناختی خفیف‌تر و بسیاری از اختلالات مزمن محور ۱ قرار بگیرند. و با توجه به تأیید رابطه معنا دار منفی افسردگی و رضایت زناشویی در مطالعه آدریان و کریستی (۲۰۰۷) می‌توان واسطه قرار گرفتن افسردگی را بین طحرواره ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی را پیش‌بینی کرد. نتایج نشان داد که بین طحرواره‌هایی ناسازگار بریدگی و طرد و رضایت زناشویی با میانجی‌گری افسردگی و دلبستگی ناایمن رابطه وجود دارد. با توجه به مطالب ذکر شده تبیین دو رابطه میانجی و همچنین توجه به این مورد که روابط متغیرهای فوق به طور مکرر در پیشینه پژوهش حاضر تأیید گردیده است. و اینکه نقش هر دو متغیر میانجی به طور جداگانه در واسطه‌گری بین طحرواره‌ی بریدگی و طرد و رضایت زناشویی تأیید گردید، می‌توان ذکر کرد که دو متغیر سبک دلبستگی عاشقانه ناایمن و افسردگی می‌توانند بین طحرواره‌ی بریدگی و طرد و رضایت زناشویی نقش

میانجی داشته باشند. در پژوهش حاضر جنسیت به عنوان یک متغیر لحاظ نشده است و همچنین این پژوهش بروی افراد شاغل انجام گرفته است که تعمیم یافته‌ها را به گروه‌های دیگر با احتیاط همراه می‌سازد. براساس یافته این پژوهش، درمانگران می‌توانند در بحث بررسی و درمان مشکلات زناشویی به بررسی طرحواره طرد و بریدگی پردازند. در کنار بررسی طرحواره طرد و بریدگی، توجه به سبک‌های دلبستگی بزرگسالانه افراد و افسردگی برای بالا بردن سطح رضایت زناشویی بسیار مهم جلوه می‌کند.

سپاس و قدردانی

با کمال احترام نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از اهتمام صادقانه تمامی کارمندان ادارات دولتی شهرستان اهواز که در این پژوهش مشارکت نمودند تشکر و قدردانی نمایند.

منابع فارسی

- امان الهی، عباس؛ اصلانی، خالد؛ تشکر، هاجر؛ غوابش، سعاد و نکوئی، سمیه. (۱۳۹۱). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی عاشقانه و عشق با رضایت زناشویی. *مجله مطالعات زنان*، ۱۰، ۳، ۶۷-۸۶.
- اندوز، زهرا و حمیدپور، حسن. (۱۳۸۴). بررسی رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سبک دلبستگی و رضایت زناشویی در زوجین. *خلاصه مقالات دومین کنگره سراسری آسیب‌شناسی در ایران*: تهران.
- حافظی، فریبا و جامعی‌نژاد، فرحناز. (۱۳۸۹). رابطه بین عشق، عاطفه‌ی مثبت، عاطفه منفی و سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان شرکت ملی حفاری خوزستان. یافته‌های نو در روانشناسی، ۴(۱۰)، ۴۱-۵۲.
- حسینی، بیتا. (۱۳۹۰). زوج درمانی تحلیلی. جلد اول، تهران: انتشارات جنگل.

حسینی، زهرا (۱۳۹۱). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و افسردگی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شیوه‌های حل تعارض در زنان کارمند متأهل اداره‌های دولتی شهرستان ماهشهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران.

حمیدی، فریده (۱۳۸۶). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با رضایت‌مندی زناشویی در دانشجویان متأهل دبیری. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۳، ۴۵۴-۴۴۳.

دیباچی فروشانی، فاطمه سادات؛ امامی پور، سوزان و محمودی، غلامرضا (۱۳۸۸). رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض بر رضایت زناشویی زنان ساکن شهر تهران، فصلنامه اندیشه و رفتار، دوره‌ی سوم، شماره‌ی یازدهم، صص، ۱۰۰-۸۷.

رجبی، غلامرضا (۱۳۸۴). ویژگی‌های روان‌سنجی ماده‌های فرم کوتاه پرسشنامه افسردگی بک (BDI-13) در دانشجویان دانشگاه شهید چمران. فصلنامه روانشناسان ایرانی، ۱، ۴، ۲۹۸-۲۹۱.

رجبی، غلامرضا (۱۳۸۸). ساختار عاملی مقیاس رضایت زناشویی در کارکنان متأهل دانشگاه شهید چمران. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۱۵، ۴، ۳۵۸-۳۵۱.

رفیعی، سحر؛ حاتمی، ابوالفضل و فروغی، علی اکبر (۱۳۹۰). بررسی رابطه‌ی بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک دلبستگی در زنان دارای خیانت زناشویی. فصلنامه علمی-پژوهشی جامعه‌شناسی زنان، ۲، ۱، ۳۶-۲۱.

شورکی، مصطفی (۱۳۸۹). رهایی از افسردگی. تهران: انتشارات ارجمند.

شهامت، مریم (۱۳۸۹). پیش‌بینی نشانه‌های سلامت عمومی (جسمانی‌سازی، اضطراب و افسردگی) بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه. فصلنامه علمی-پژوهشی روانشناسی تبریز، ۵، ۲۰، ۱۰۳-۱۲۴.

طباطبایی بزرکی، سعید؛ سهرابی، فرامرز و کریمی زارچی، مهدی (۱۳۹۱). اثربخشی آموزش تکنیک‌های تجربی طرحواره‌درمانی بر روی طرحواره‌های افراد افسرده. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، سال سوم، شماره ۱۱، صص ۸۶-۷۵.

- عیدی، رقیه؛ خانجانی، زینب (۱۳۸۵). بررسی رضایت زناشویی در سبک‌های مختلف دلبستگی. فصلنامه علمی-پژوهشی روان‌شناسی دانشگاه تبریز، (۱)، ۳ و ۲، ۱۹۱-۱۶۵.
- کیانی، فاطمه؛ خدیوزاده، طلعت؛ سرگلزایی، محمدرضا و بهنام، حمیدرضا (۱۳۸۸). ارتباط رضایت زناشویی در دوران بارداری با افسردگی پس از زایمان. مجله زنان مامایی و نازایی ایران، (۵)، ۱۳، ۴۴-۳۷.
- لطفی، راضیه (۱۳۸۵). مقایسه طرح‌واره‌های ناسازگار در مبتلایان به اختلالات شخصیت دسته ب و افراد سالم. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا.
- مردانی حموله، مرجان و حیدری، هایده (۱۳۸۹). ارتباط خوشبینی و سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان بیمارستان. فصلنامه دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، (۸)، ۱، ۴۶-۵۲.
- یانگ، جفری (۱۹۹۹). شناخت درمانی اختلالات شخصیت: رویکرد طرح‌واره محور. ترجمه علی صاحبی و حسن حمیدپور (۱۳۸۴). انتشارات ارجمند.
- یانگ، جفری؛ کلوسکو، ژانت و ویشار، مارجوری (۲۰۰۳). طرح‌واره‌درمانی. ترجمه حسن حمیدپور و زهرا اندوز (۱۳۸۶). جلد اول. انتشارات ارجمند.

منابع لاتین

- Adrienne, F., & Kristi, W. (2007). Depression and the Psychological Benefits of Entering Mariiage. *Journal of Health and Social Behavior*. 148, 149-163.
- Ahmadi, Kh., Azad Marzabady, E., & Molla Zamany, A. (2005). The study of marital adjustment in Islamic Revolutionary Guar Corps (Sepah) Staff. *Journal of Military Medicine*. 7(7),141-52.
- Anderson, P., Beach, S. R. H., & Kaslow, N. J. (1999). Marital discord and depression: The potential of attachment theory to guide integrative clinical intervention. In T. Joiner & J. C. Coyne (Eds.), *The interactional nature of depression: Advances in interpersonal approaches*. (pp. 271-297). Washington, D. C.: American Psychological Association.

Banes, R. (2004). Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *Journal of Social and persona Relationships*, 21, 273-282.

Beach, S. H., Smith, D. A., & Fincham, F. D. (1994). Marital interventions for depression. *Journal of Applied personality Psychology*, 4, 233-250.

Beach, S. R. H., Fincham, F. D., & Katz, J. (1998). Marital therapy in treatment of depression: Toward a third generation of therapy and research. *Clinical Psychology Review*, 18 (6), 661-635.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and loos*. Vol: 1. Attachment. New york: Basic Book.

Calvetet, E., Estevez, A., Lopez, E., & Ruiz, P. (2005). The Schema Questionnaire- Short Form:Structure and Relationship with Automatic Thoughts and Symptoms of Affective Disorders. *European Journal of Psychological Assessment*, 21 (2), 90-99.

Cámara, M., & Calvete, E. (2012). Early maladaptive schemas as moderators of the impact of stressful events on anxiety and depression in university students. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 34(1), 58-68.

Cecero, J., Nelson, J., & Gillie, J. (2004). Tools and Tenets of schema Therapy: Toward the construct validity of Early maladaptive schema Questionnaire Research Version (EMSQ – RV). *Clinical psychology and psychotherapy*, 11, 344- 357

Chay, S. R. F., Zarei, E., & Pour, F. (2014). Investigating the Relationship between Maladaptive Schemas and Marital Satisfaction in Mothers of Primary School Children. *Academic Journal of Psychological Study* 3(2), 148-153,

Clifton, J. A. (1995). The effects of parenting style, attachment, and early maladaptive schema on adult romantic relationships (Doctoral dissertation, Umiversity of Georgia). *Dissertation Abstracts International*, 56(10), 57-91.

Dumitrescu, D., & Rusu, A. S. (2012). Relationship between early maladaptive schemas, couple satisfaction and individual mate value: An evolutionary psychological approach. *Journal of Evidence-Based Psychotherapies*, 12(1), 63.

Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal Of American Science*, 6 (4):132_137.

Feeny, J. A. (1994). Attachment style, Commuinction patterns and satisfaction across. *The life cycle of marriage*.

Furman, W., & Wehner, E. A. (1999). The Behavioral Systems Questionnaire-Revised. Unpublished Questionnaire.

- Furman, W., Simon, V., Shaffer, L., & Bouchey, H. A. (2002). Adolescents working models and styles for relationships with parents, friends, and romantic partners. *Child Development*, 73, 241- 255.
- Gollan, J., Fridman, M. A., & Miller, I. W. (2002). *Couple therapy in treatment of major depression*. In A. S. Gurman & N. S Jacobson (eds), *Clinical handbook of couple therapy*. 635- 676. New York: The Guilford press.
- Halvorsen M, Wang CE, Eisemann M, Waterloo K.(2010). Dysfunctional Attitudes and Early Maladaptive Schemas as Predictors of Depression: A 9-Year Follow-Up Study. *Cognitive Therapy and Research*, 34(4): 368-79.
- Hazen, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5, 1-22.
- Huntsinger, E. T., & Luecken, L. Y. (2004). Attachment relationship and health behavior: The mediation role of self – esteem. *Journal Psychology Health*, 19, 26-515.
- Kaplan, M., & Maddux, J. E. (2002). Goals and marital satisfaction: Perceived support for personal goals and collective efficacy for collective goals. *Journal of Social And Clinical Psychology*, 21, 157-164.
- Karantzas, G. C., Feeny, J. A., & Wilkinson, R. (2010). Is less More? Confirmatory factor analysis of the Attachment style questionnaires. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27 (6), 749-780.
- Lussier, Y, Sabourin, S.& Turgeon, C. (1997). Coping Strategies as moderators of the relationship between attachment and marital adjustment. *Journal of social and personal Relationships*, 14, 777 – 791.
- Oliveira, J., & Costa, M. E. (2000). Perception of marital and parental satisfaction and its relation with parental attachment in portuguese late adolescents. Retrieved from: [http:// www. Arifref. Uqam](http://www.Arifref.Uqam).
- Papalia, D. E. (2002). *A child s world: infancy through adolescence*. New York: Mc Graw- Hillsdale. partners. *Child Development*, 73, 241- 255.
- Platts, H., Tyson, M., Mason, O. (2005).). Early maladaptive schemas and adult attachment in a UK clinical sample. *Psychology and psychotherapy, Theory research and practice*. 78, 549-564.
- Simpson, J. A., Colins, W. A., Tran, S., & Hydon, C. (2007). Attachment and the expression of emotion in romantic relationship: A developmental perspective. *Journal Personality Social Psychology*, 92, 67-355.
- Spercher, S., Wenzel, A., & Harvey, J. (2008). *Handbook of Relationship Initiation*. New York: Taylor & Francis Group. *Styles, Lovestyles, and the Investment Model*.
- Virgil Zeigler-Hill, V., Z., Green, B., A., Arnau, R., C., Sisemore, T., B., & Myers, E. M. (2011). Trouble ahead, trouble behind: Narcissism and early

- maladaptive schemas. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*.42, 96-103.
- Weissman, M. A. (2001). The association between depression and marital dissatisfaction. In S. R. H. Beach (Ed.), *Marital and family processes in depression: A scientific foundation for clinical practice*. 3-24.
- World Health Organization. (2010). *Gender and women's mental health*.

